

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Географија 1, уџбеник за први разред гимназије*, аутори - Рајко Голић, Дејан Шабић и Снежана Вујадиновић, „Нови Логос“, Београд, на словачки језик и писмо.

Констатује се да је горе наведени уџбеник превод уџбеника *Географија 1, уџбеник за први разред гимназије*, истих аутора, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача „Нови Логос“, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00363/2018-03 од 01.03.2019. године.

Уџбеник је садржински подељен на дванаест делова: Основе физичке географије, Облик, димензије и кретање Земље, Еволуција географског омотача, Грађа Земље, Рељеф, Атмосфера, Хидросфера, Биосфера, Геонаслеђе, Речник појмова, Литература и Решење тестова. На почетку уџбеника налази се Предговор, Садржај и Кратак водич кроз уџбеник.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 –Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке:

• **изостављање превода речи:**

- страна 65 – „Ohnivý kruh v Pacifiku“ уместо „Ohnivý kruh“;
- страна 83 – „Vývoj delty rieky Mississippi“ уместо „Vývoj rieky Mississippi“;
- страна 130 – „d) teploty a relatívnej vlhkosti vzduchu.“ уместо „d) teploty a relatívnej vlhkosti.“;
- страна 140 – „relatívna vlhkosť vzduchu“ уместо „relatívna vlhkosť“;
- страна 141 – „1 knot/námorný uzol“ уместо „1 кнот/чвор = 1,852 km/h“;
- страна 152 – „c) vyššiu vlhkosť vzduchu;“ уместо „c) vyššiu vlhkosť;“;
- страна 158 – „rozkladanie sa nad Zemou (km)“ уместо „rozkladanie sa nad Zemou“;
- страна 169 – „Pobrežie púšte Namib“ уместо „Pobrežie púšte“;
- страна 194 – „do nižších geografických širok“ уместо „do nižších širok“;
- страна 194 – „spotrebiteľ vody je“ уместо „spotrebiteľ vody“;
- страна 212 – „Sezónne migrácie gnu“ уместо „Sezónne migrácie“;
- страна 223 – „roky“ уместо „године“;
- страна 224 – „Smrek omorikový na Tare“ уместо „Smrek omorikový“;
- страна 226 – „látok v pôde je“ уместо „látok v pôde“;
- страна 235 – „Tassili N' Ajjer (Alžírsko)“ уместо „Tasilli (Alžírsko)“;

• **изостављање линије за одговор:**

- страна 237 – „ako súčasť _____ dedičstva“ уместо „ako súčasť dedičstva“;

• **неадекватан превод речи:**

- страна 40 – „v perme jeho koniec.“ уместо „v perme jeho kraj.“;
- страна 138 – „a) hrom“ уместо „a) blesk“;
- страна 174 – „V osemsmernovke“ уместо „V osmuholníku“;
- страна 176 – „Soľný (brakický) prameň“ уместо „Soľný (bočati) prameň“;
- страна 195 – „Európu a Afriku“ уместо „Európu a Ameriku“;
- страна 199 – „Rozpadujúca sa hornina, z ktorej vzniká pôda sa nazýva **materská hornina**.“ уместо „Rozpadujúca sa hornina, z ktorej vzniká hornina sa nazýva **materská hornina**.“;
- страна 209 – „vertisoly“ уместо „smonice“;
- страна 218 – „chladno“ уместо „zima“;
- страна 227 – „prírodná zóna rovníkových oblastí“ уместо „prirodzená zóna rovníkových oblastí“;
- страна 231 – „špeciálna prírodná rezervácia“ уместо „krajina vynikajúcich funkcií“;
- страна 244, 245, 246, 247 – XII РЕШЕЊА ТЕСТОВА Текст на овим страницама садржи веома много грешака и неадекватних одговора и потребно га је поново пажљивије превести и лекторисати јер је велики број решења нетачан. Приликом превода слова тачних одговора начињене су многобројне грешке због мешања слова азбуке и абецеде тако да су решења под наведеним словима нетачна (страна 11 – „4. b, d, f“ уместо „4. b, g, f“ итд., страна 95 – „1. C, C, C, P.“ уместо „1. S, S, S, P.“), слово в. је у многим решењима преведено као век („stor.“), у решењима нису дати преводи појмова употребљени у задацима (страна 35 – „1. afel“ уместо „1. afélium“), као ни одговарајући облици датих речи (страна 28 – „1. vlastné osi, jeden deň, deň a noc, póly, rovník, nezúčastňuje sa“ уместо 1. vlastnej osi, jeden deň, dňa a noci, póloch, rovníku, nezúčastňujú“), решења нису подвучена (страна 78 решења задатка бр.6), решења укрштеница нису адекватна јер се неки задати појмови разликују од појмова на српском језику тако да ни решења не могу бити иста, превод појмова често није адекватан нити правописно правилан (страна 88 – „4. bigra“ уместо „4. реповса“; страна 46 – „2. Hades“ уместо „2. Hadaikum“). Приликом превода потребно је узимати у обзир текст задатка и на основу тога вршити превод решења.
-
- **неадекватан редослед речи:**
- страна 217 – „b) tigra c) zebru“ уместо „b) zebru c) tigra“;
-
- **текст није дат испод слике, већ се налази десно од ње:**
- страна 32 – „Zdanlivý ročný pohyb Slnka (pozorované z Ríma, 42°s. g. š.)“;
-
- **неадекватна величина слова подналова:**
- страна 133 – „Zmeny tlaku vzduchu“ уместо „ZMENY TLAKU VZDUCHU“;
- страна 134 – „Vznik atmosférických frontov“ уместо „VZNIK ATMOSFÉRICKÝCH FRONTOV“;
-
- **неадекватан облик речи:**
- страна 167 – „po ústie Dunaja“ уместо „po ústie Dunaj“;
- страна 194 – „Potom nasledujú“ уместо „Potom nasleduje“;
- страна 197 – „Hierarchická štruktúra biosféry“ уместо „Hierarchická štruktúry biosféry“;
- страна 202 – „pôdy tropických daždivých lesov“ уместо „pôdy tropických daždivých lesoch“;
- страна 217 – сувишно поље у укрштеници „2. ÚRAD“ уместо „2. ÚRAD_“;
-
- **словна грешка/нетачан број:**

- страна 17 – „Pomocou GPS aplikácií je možné merať a určovať.“ вместо „Pomocou GIS aplikácií je možné merať a určovať.“;
- страна 20 – „Christiaan Huygens stanovil“ вместо „Christian Huygens stanovil“;
- страна 43 – „superoceánom“ вместо „superocénom“;
- страна 60 – „Antarktická“ вместо „Antartická“;
- страна 88 – „urýchlené“ вместо „urýchlené“;
- страна 118 – „30° a 60° geografickej šírky“ вместо „30° a 6° geografickej šírky“;
- страна 128 – „zrážkam“ вместо „zrážam“;
- страна 163 – „Väčšina závodov na **desalinizáciu**“ вместо „Väčšina závodov za **desalinizáciu**“;
- страна 170 – „Schematické zobrazenie prílivu a odlivu“ вместо „Chematické zobrazenie prílivu a odlivu“;
- страна 174 – „6. Vyhľadaj“ вместо „6. Vyhľadaj“;
- страна 184 – „Livadičko jazero“ вместо „Livadičko jezero“;
- страна 185 – „8 482 km²“ вместо „882 km²“;
- страна 241 – „vydutá v dôsledku rotácie.“ вместо „vydatá v dôsledku rotácie.“;
- страна 243 – „M. a Atanacković“ вместо „M. i Atanacković“; „D. a Boev“ вместо „D. i Boev“;
-
- **мало слово вместо великог:**
- страна 2 – „Novi Logos“ вместо „Novi logos“;
- страна 5 – „Тупу климы на Земі“ вместо „Тупу климы на земі“;
- страна 173 – „Jadranské“ вместо „jadranské“, „Karibské“ вместо „karibské“, „Ochotské“ вместо „ochotské“;
- страна 186 – „Kolubarská“ вместо „kolubarská“;
-
- **велико слово вместо малог:**
- страна 235 – „fjorjy (Nórsko)“ вместо „Fjorjy (Nórsko)“;
-
- **непотребан нови пасус:**
- страна 188 – „Ladovce v Alpách...“;
-
- **недовољан размак између речи:**
- страна 159 – „a) oxid uhličítý a metán b) kyslík a dusík c) oxid uhličítý a kyslík“;
-
- **неистицање речи косим словима:**
- страна 131 – „čo *dostávame*“ вместо „čo dostávame“, „čo *očekávame*“ вместо „čo očekávame“;
- страна 188 – „*Údolné ľadovce*“ вместо „Údolné ľadovce“, „*aljašský typ ľadovca*“ вместо „*aljašský typ ľadovca*“;
-
- **неистицање речи тамним словима:**
- страна 25 – „**24 časových pásem**“ вместо „24 časových pásem“;
- страна 26 – „**dátumová hranica**“ вместо „dátumová hranica“;
- страна 30 – „Čo je **nebeský rovník?**“ вместо „Čo je nebeský rovník?“;
- страна 34 – „**Juliánsky kalendár**“ вместо „Juliánsky kalendár“;
- страна 39 – „**Fosília**“ вместо „Fosília“;
- страна 42 – „**Prekambrium zahrnuje**“ вместо „Prekambrium zahrnuje“;
- страна 42 – „**(eukaryoty)**“ вместо „(eukaryoty)“;

- страна 43 – „**Fanerozoikum**“ уместо „Fanerozoikum“;
- страна 43 – „**ľadových dôb**“ уместо „ľadových dôb“;
- страна 52 – „**vonkajších (exogénnych) síl**“ уместо „**vonkajších (exogénnych) síl**“;
- страна 56 – „**žilné horniny**“ уместо „žilné horniny“;
- страна 79 – „**Žľaby**“ уместо „Žľaby“, „**úsy**“ уместо „úsy“, „**úsyypiskový kužel**“ уместо „úsyypiskový kužel“, „**Úlomky**“ уместо „Úlomky“, „**rovina zosuvu**“ уместо „rovina zosuvu“;
- страна 81 – „**Údolie rieky**“ уместо „Údolie rieky“;
- страна 89 – „**glaciálne erózne formy**“ уместо „glaciálne erózne formy“, „**bočné a čelné**“ уместо „**bočné a čelné**“;
- страна 93 – „**abrazívne reliéfne formy**“ уместо „abrazívne reliéfne formy“;
- страна 113 – „**špecifickou teplotou**“ уместо „špecifickou teplotou“;
- страна 116 – „**0,65 °C vo výške 1 000 m/6,5 °C vo výške 1 000 m.**“ уместо
 - „0,65 °C vo výške 1 000 m/6,5 °C vo výške 1 000 m.“
- страна 118 – „**polárne východné vetry**“ уместо „polárne východné vetry“;
- страна 154 – „**Kyslé dažde**“ уместо „Kyslé dažde“;
- страна 162 – „**stvárnjuje reliéf**“ уместо „**stvárnjuje reliéf**“;
- страна 168 – „**Čírosť mora**“ уместо „Čírosť mora“;
- страна 178, 193 – „**alebo N**“ уместо „alebo N“;
- страна 179 – „**ústie**“ уместо „ústie“;
- страна 180 – „**Štvrtou fázou**“ уместо „Štvrtou fázou“;
- страна 189 – „**Škandinávskom polostrove**“ уместо „Škandinávskom polostrove“;
- страна 199 – „**Pôda alebo zem**“ уместо „**Pôda alebo zem**“, „**množstvo faktorov**“ уместо „množstvo faktorov“;
- страна 201 – „**mnoho pôdnych typov**“ уместо „mnoho pôdnych typov“;
- страна 203 – „**čierna zem alebo černozem**“ уместо „čierna zem alebo černozem“;
- страна 210 – „**prírodné zóny (biómy)**“ уместо „prírodné zóny (biómy)“;
- страна 217 – „**tropickými dažďovými**“ уместо „tropickými **dažďovými**“;
- страна 218 – „**listnaté lesy**“ уместо „listnaté lesy“, „**ihličnaté lesy**“ уместо „ihličnaté“;
- страна 221 – „**Rastlinný a živočíšny svet**“ уместо „Rastlinný a živočíšny svet“, „**príčin**“ уместо „príčin“;
- страна 222 – „**Negatívne dôsledky**“ уместо „Negatívne dôsledky“, „**šieste hromadné vyhynutie**“ уместо „šieste hromadné vyhynutie“;
- страна 231 – „**5. špeciálna prírodná rezervácia**“ уместо „5. špeciálna prírodná rezervácia“;
-
- **непотребно истицање речи тамним словима:**
- страна 13 – „- **analýzu priestorových údajov**“ уместо „- **analýzu priestorových údajov**“;
- страна 64 – „**podmorské sopky**“ уместо „**podmorské sopky**“;
- страна 72 – „**Stredoatlantický chrbát**“ уместо „**Stredoatlantický chrbát**“;
- страна 74 – „**antiklinály**“ уместо „**antiklinály**“, „**synklinály**“ уместо „**synklinály**“;
- страна 83 – „**Riečne ostrovy sa tiež môžu...**“ уместо „**Riečne ostrovy sa tiež môžu...**“;
- страна 169 – „**Cunami**“ уместо „**Cunami**“;
- страна 170 – „**zálive**“ уместо „**zálive**“;
- страна 176 – „**Podľa spôsobu**“ уместо „**Podľa spôsobu**“;
- страна 179 – „**odtokové rieky**“ уместо „**odtokové rieky**“;
- страна 185 – „**Volta v Ghane**“ уместо „**Volta v Ghane**“;
- страна 218 – „**pásмо horských pasienkov**“ уместо „**pásмо horských pasienkov**“;
-
- **непотребан размак између речи и знака интерпункције:**

- страна 69 – „**najsilnejšie/najslabšie**“ вместо „**najsilnejšie / najslabšie**“;
- страна 147 – „meteorologických/klimatických prvkov“ вместо „meteorologických / klimatických prvkov“;
- страна 192 – „uviedol/uviedla“ вместо „uviedol / uviedla“;
- страна 235 – „Francúzsko/Španielsko“ вместо „Francúzsko / Španielsko“, „Guinea/Pobrežie Slonoviny“ вместо „Guinea / Pobrežie Slonoviny“;
-
-
- **неправилан облик речи:**
- страна 41 – „kambrium“ вместо „kambria“;
- страна 97 – „e) s remeselníctvom“ вместо „e) s remeslami“;
- страна 181 – „kôli nadmernému používaniu vôd“ вместо „kôli nadmernému používanie vôd“;
-
- **сувишне речи:**
- страна 138 – „veľkosti orecha“ вместо „veľkosti vlašského orecha“;
- страна 156 – „regulujú teplotu“ вместо „regulujú na teplotu“;
- страна 222 – „Preto sa jednotliví vedci domnievajú“ вместо „Preto sa jednotliví vedci sa domnievajú“;
-
- **изостављање акцентовања речи**
- страна 2 – „Grafická úprava“ вместо „Graficka uprava“;
- страна 65 – „Južná Amerika“ вместо „Južna Amerika“;
-
- **непостојање размака између речи/слова/бројева и речи/знака интерпункције/ знака за проценте:**
- страна 10 – „1. monitorovanie“ вместо „1.monitorovanie“, „2. diaľkovú detekciu“ вместо „2.diaľkovú detekciu“, „3. systematizáciu“ вместо „3.systematizáciu“;
- страна 42, 44, 52, 54, 71, 76, 102, 103, 108, 161, 165, 167, 177, 187, 188, 189, 230 – „90 %“ вместо „90%“; „70 %“ вместо „70%“; „84 %“ вместо „84%“, „15 %“ вместо „15%“; „1 %“ вместо „1%“, „84 %“ вместо „84%“, „15 %“ вместо „15%“, „39 %“ вместо „39%“, „19 %“ вместо „19%“; „20,4 %“ вместо „20,4%“; „9,2 %“ вместо „9,2%“...(графикон); „10 %“ вместо „10%“; „od 0 % do 4 %“ вместо „od 0% do 4%“, „78 %“ вместо „78%“, „21 %“ вместо „21%“, „1 %“ вместо „1%“ (графикон); „50 %“ вместо „50%“, „80 %“ вместо „80%“; „30 %“ вместо „30%“, „90 %“ вместо „90%“, „8 %“ вместо „8%“; „2,5 %“ вместо „2,5%“, „97,5 %“ вместо „97,5%“... (графикон); „70,8 %“ вместо „70,8%“, „97 %“ вместо „97%“, „6 %“ вместо „6%“, „5 %“ вместо „5%“, „2 %“ вместо „2%“, „55 %“ вместо „55%“... (графикон); „20 %“ вместо „20%“; „7 %“ вместо „7%“, „12 %“ вместо „12 %“; „70 %“ вместо „70%“; „80 %“ вместо „80%“, „11 %“ вместо „11%“; „32 %“ вместо „32%“, „30 %“ вместо „30%“, „25 %“ вместо „25%“;
-
- **непотребан размак између речи:**
- страна 84 – „d) delta; e) údolie rieky“;
-
- **непотребно акцентовање речи:**
- страна 149 – „sú rovnomerne distribuované“ вместо „sú rovnomerné distribuované“;
-
- **сувишан знак интерпункције:**
- страна 224 – „a Трапа annosa“ вместо „a_Трапа annosa“;
-

- **изостављање знака интерпункције:**
- страна 23 – „c) Povrch Zeme je 510 miliónov km².“ уместо „c) Povrch Zeme je 510 miliónov km²“;
- страна 55 – „vápno, ozdobný kameň“ уместо „vápno ozdobný kameň“;
- страна 94 – „(Havaj, Nórsko, Guam a Galapágy)“ уместо „Havaj, Nórsko, Guam a Galapágy“;
- страна 240 – „v dobe ľadovej.“ уместо „v dobe ľadovej“;
-
- **неадекватан знак интерпункције:**
- страна 230 – „„Sú preč.““ уместо „Sú preč““;
-
- **мерна јединица је одвојена од броја у другом реду:**
- страна 51 – „20 km“;
- страна 115 – „-39,0°C“, „9 °C“;
- страна 128 – „12 km“;
- страна 137 – „28 °C“;
- страна 148 – „22 °C“;
- страна 187 – „0 °C“;
-
- **број/размера је подељен/а на крају реда:**
- страна 128 – „1 500 m“;
- страна 181 – „1 : 25 000“.
-
- **технички недостаци:**
- страна 60 – тематска карта не садржи неодговарајуће и непотпуне податке;
- страна 71 – проценти у табели нису добро заокружени, пошто збир износи 100.3%;
- страна 147 – тематска карта не садржи неодговарајуће и непотпуне податке.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Напомена:

Приликом оцењивања уочене су следеће грешке у горе наведеном Уџбенику на српском језику:

1. страна 4 – Облик и димензије земље, Унутрашња грађа и унутрашње силе земље (правописна грешка, мало слово уместо великог - „Земље“);

2. страна 30, 31, 32, 33, 35, 37, 240 и 241 – као датум зимског солстицијума се наводи 22. децембар уместо 21. децембар;
3. страна 90 – г) управно на ледник (словна грешка, изостављање слова с - исправно);
4. страна 95 – б) за ниске обале и лагуне г) за стрме обале и естуаре (недовољан размак између понуђених одговора);
5. страна 181 – 80 % (непотребан размак између броја и знака за проценат – 80%);
6. страна 182, 207 – уз помоћ наставника (некоришћење родно осетљивог језика – уз помоћ наставника/наставнице);
7. страна 183, 188 – 400 g соли, 30.000.000 km³ (мерна јединица је дата у другом реду);
8. страна 184 – Позната раседна језера су: Бајкалско језеро, Мртво море, Малави и Тангањика). (сувишан знак интерпункције – заграда);
9. страна 239 – појмови алbedo, андосоли, антропосоли, апсидна линија, аридосоли, астрономска јединица, атипска земљишта, афел, ваздушни фронт, плодоред у Речнику појмова нису истакнути тамним словима;
10. страна 244 – Тест (странице 48 и 49) 17. а (погрешан редни број задатка - 15. а).